

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

mosfer och i sin utbildning ej så framskridna, som jorden och de öfra planeterna. Kometerna äro ännu mycket mer tillbaka i utveckling och framställa i sin beskaffenhet alla de företeelser, som kausse under loppet af årtusenden utmärkte vår jord.

Om jorkroppen wid sitt första framträdande ännu egde en temperatur, som till dunster upplöste all i densamma förhanden warande materia, så war den då ett oerhördt gasflot, med den första början till en fastare kärna. Denna kropp har behöft lång tid för sin utveckling och förstörande, innan han uppnådde den utsträckning, som war nödwändig för attraktionen af alla jordiska ämnen i sin atmosfär. Om man emellertid betänker, att metallerna äro jordens tungaste ämnen och att all attraktion beror af tyngden, så låter sig lätt inses, hwarföre den först bildade metalliska kärnan småningom måste med sig införlifwa alla metalliska beståndsdelar, som ej af andra krafter hållas tillbaka. Då fyret förekom i öfverwäganade hög grad, och allbenslud detta ämne har den adrasförsta benägenhet att ingå förbindelser med wijsa metaller, och att förena sig med dem till nya substanser, så kunde derföre omöjligt en beröring af båda ämnena ega rum utan förbindelse, och då dessa metaller äro lättare kroppar än de ädla metallerna, så förbundo de sig utan twiswel redan i gaslosets periferiska men med fyrämnet. Så upplöste först Alkalierna och alkaliska jordarterna. Andra metaller, som lättare blandas med swafwel än med fyra afstafkomna nya förbindningar, till hvilka swafwelförbindningar följwer, koppars, jern, bly och arsenik höra, ämnen, som wid måttligt hög temperatur blifwa flytande, men tillika i kraft af sin betydliga tyngd dragas mot jordens kärna.

För de flesta jordarter gas det högst sannolikt ej ett gasformigt, utan ett flutande tillstånd, så wida som de wid sitt första framträdande genom de metalliska ångornas oxydation antogo en sådan form. Under detta hade de tid att åter förbinda sig efter lagarne för kemisk förwantskap och att bilda de mäktiga masser af krystilliniska stenar, som ännu i dag framstjuta öfwer jordlagren på bergens högsta spetsar. Sådana krystilliniska massor bilda de undesta lagren af vår planets yttre jordiska beståndsdel; de kallas granit och beröra, höjda genom vulkaniska krafter, blott här och der jordytan. Till de krystilliniska stenarterna ansluta sig stifferlagren eller de, som genom uti dem inneslutna organiska quarlespor lemna det säkraste bewis, att wid tiden för deras bildning jordkroppen i det wäsendiliga war i besittning af alla de egenheter, den nu eger. Utur den noga öfwerensstämmelsen mellan dessa organismer och närwarande former sluta wi till jordens afstylning ända till under ± 800 R., redan deraf, emedan wid hög temperatur watten ej är i droppande form, åtminstone ej wid en atmosfär, sådan som den närwarande. En sådan måste wi dock antaga hafwa existerat, emedan blott i densamma djur och

planter kunnat lefwa. Detsamma gäller om watten, som wäl genom mekaniska, uti detsamma ouplösliga inblandningar må hafwa varit grumladt, men som ej lätt i större mängd kunde innehålla på organismen verkaende ämnen, emedan detsamma i detta tillstånd åtminstone af djuren ej skulle hafwa kunnat wara bebdt.

Bildningen af de krystilliniska massorna fordrar en lång tid. De första oryterade jordarterna nppstodo blott på särstilla ställen och summo, genom sin ringa tyngd på ytan af de glöbade, flytande metallerna. Dessa jordarter drefwos genom jordens swängning emot equatorn och bildade först här en gördel. I den massan, der detta bälte eller gördel war bredare, blef den tillfika tjockare, hwarigenom en hastigare afstylning af ytan blef omöjlig. Öfwer denna stora krystilliniska gördel stodo de ämnen, som ännu förblifwit gasformiga, och utom andra förbindningar upplod äfwen den mellan fyra och kolämnet.

Sedan temperaturen hos de yttre lagren i jordens stora nedskjut till 80° R. öfvergick wattenångan till flytande watten och bildade ett urhaf, uti hwilket alla de i watten lösbara ämnena löste sig, under det att detsamma upptog det deröfwer stående gaset. Derigenom renade sig atmosfären, så wdt möjligt war; quäfwen och fyren blefwo öfriga att blandade sig i denamma, wattenämnet deremot ingick helt och hållet en kemisk förwandtskap med fyret och watten. Det uppkomna wattenet blef dunstformigt, tillö seduare en lägre temperatur inträdde, blandade sig i sitt gasformiga tillstånd med öfriga elastiska materier, synnerligen med kolfyren, som sedan tjente den organiska materien såsom beståndsdel. Ty alla vegetabilier bestå förträdadeswis af kolämne, hwilket ingår i plantorna blott under formen af kolfyre.

Så snart alla fria, för atmosfären och wattenet tillgängliga ytor af de krystilliniska stenarterna woro betäckta med nybildade fällningar och kemiska förbindningar, hade utvecklingen af jordkroppen nått sitt mål; hafwet klarade sig genom fällningar och renade sig sålunda likasom atmosfären, från alla främmande tillfater, och det första organiska lif uppkod, sparsamt besolkande det organiska rummet med få, men desto märkwärdigare former. Men detta tillstånd af utjemning och hwila warade ej länge; revolutioner, som woro förderliga för organismens lif, drifwaudet af massor genom inneslutet gas, utströmringar af för organismerna skadliga och från hafwet utstotta gaser inträdde, werfde deras undergång och begref deras lif i det ännu waka, genom storartade jordbäfningar och hafsvörelser åter upprörda flammets.

Wid alla följande jordomhwälfningar förnyades samma processer. Det uppkomna landet besolkades änyo med organiska wäsen, hafwet framfödde sina gamla innewånare, om och ofta på förändradt sätt, och friden herrskade så länge, tills en ny eruption förorsakade en ny omhwälfningsperiod, som åter nedgräjde de

för handen warande, så långt dess verkningar sträckte sig, och bredde nya, mera fullkomliga väsen.

Den första mythiska perioden omfattar hela tiden ifrån jordens framskående utur verldsalltets kaotiska blandning till bildningen af det organiska livet på dess yta, utsträcker sig sedermera under en tidrymd, som ensam måste vara mycket större än den sednare, ifrån skapelsen af de första människorna till vår tid, till hwilken mythen plägar inskränka jordens ålder. Organiskt lif uppstod först, när jorden kom nära sin nuwarande beskaffenhet. Med denna tidpunkt börjar skapelsens andra period.

Wid inträdet af skapelsens andra stora period finna wi vår jord fulländad i sina wäsentliga materiella förhållanden; hade hon en klar atmosfär, genom hwilken selen kunde utbreda sig med sina lifwande och wedergickande strålar; hon hade en ocean, hwars egenfaper ej i något wäsentligt hufvuddrag skilde sig ifrån oceanen, sådan som han nu är! den hade framskående där med bergsruggar och dalar, uti hwilka den yppigaste vegetationen frodades. Men ännu hade den ej några luftandande djur, inga spindlar, inga insekter, inga foglar, inga didjur, ännu mindre några människor. En sådan organisation har den ej blott bilat å nyo efter alla sednare omhållningar, utan ock framalsirat i alltid åblare former och sedan småningom utvecklat efter Zonerans olika beskaffenhet. Afstagnandet af temperaturen på jordens yta, åtmånstone i den kalla och de tempererade Zonerne, der den otwifvelaktigt inträdt efter den sista stora omstörtningen, låter bewisa sig af den fortskridande afkylningsprocessen efter framskändet af organiska väsen. Denna afkylningsprocess fortskrider i den andra stora skapelseperioden, emedan genom de häftiga och storartade utbrotten, inifrån jordklotet om icke obetydlig del af dess hetta bortgår; men detta erhåller genom sin värma, så länge dess utstrålning i atmosfären fortfar, den tropiska karaktären och den i allmänhet jemta temperaturen på hela den bebodda jordytan. Detta förhållande upphörde, så snart de sista storartade wulkaniska genombrytningarne följde och deras värme genom afkylningen förlorade sig i werldsrummet, och nu inställde sig småningom dessa utstrålningar inifrån och dessa bestrålningar genom selen utifrån, som skilde det närwarande från jordbildningens andra hufvudperiod.

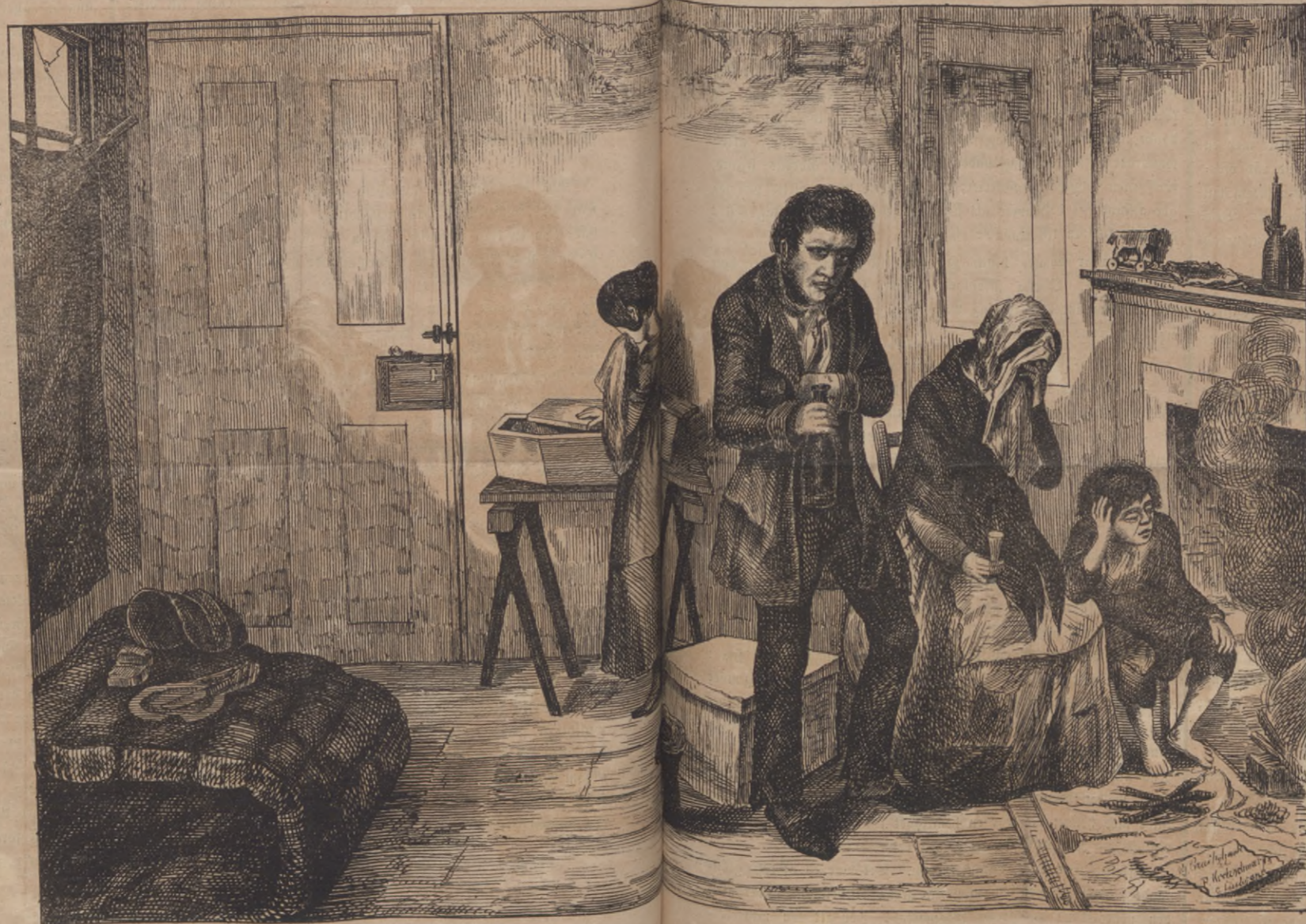
Den helande Stenen.

En tidning innehåller följande meddelande af en rytt tjänsteman öfwer läkandet af ett scorpionbett genom en sten.

För kort tid sedan stack jag af en mer än två tum lång

scorpion ungefär mitt emellan ögonen. Hela stället, öfwer hwilket en häftig hetta utbredde sig, war lifsom i häftig rörelse. Jag gned den angripna delen af ansigtet flera gånger med esja, men fann ej någon lindring; efter två timmar erhöj jag bemotja, hwarmed jag flera gånger ingned ansigtet. Framemot kl. 10 på aftonen kom Hr B. till mig. Jag beklagade mitt misföde och han svarade: giftet kan genast utdragas; jag will hemta en sten, som härfore är särdeles ändamålsenlig. Om denna sten, som till storlek och form liknade en mandelkärna, sade han mig följande: "Den fäster sig blott på det ställe, der giftet inträngt; på något annat ställe fastnar han sig ej, men på såret så länge, tills han utsgit giftet, och när han affallit måste man sergfälligt lägga honom i ett glas kall mjölk." Saken syntes mig underlig nog, men erfarenheten öfwertrygde mig om riktigheten af påståendet. Han framtog flera stenar, af hwilka en, som syntes mig bäst, ännu är i mitt förvar. En lörd mineralog, som för närwarande reser i Georgien, förklarade denna sten för en Chalcedon. Den har rund form, men ena sidan synes afflipad. Dess wigt belöper sig till 15 Solotniks; han är gulröd, fullkomligt genomskinlig och måste vara ett slags Spinell. Wid första aublicken kan man taga den för en brasillif topas, hwars karaktärsfärg är brungul och som mineralogerna jemväl räkna till Spinellerna. Min wän tillföde, att jag skulle lägga mig på ryggen och fann snart det ställe, der giftet inträngt, ty på de öfriga tog stenen ej. Jag märkte att den behöfde lika lång tid för giftets utdragande, som desamma anarstannat i kroppen; några minuter darrade det sjuka stället häftigt och under hela tiden stenen drog, war den kall. När man borttog honom från ansigtet, märktes ej det ringaste spår af giftet. Hr B. förklarade att det äfwen gifwes stenar, som utdraga ormgift, men att sådana blott finnas i Indien och att de der äro mycket dyra. När jag berättade denna historia om giftet för några bekanta, sade man mig att flera personer i Lissas hade sådana stenar, men att de bewara dem såsom en helgedom och att de ej dermed anställa några prof. Dessa stenar äro af åspillig form och färg; två af dem jag såg, hade swarta ränder och war i midten af en annan färg. I jemförelse med andra stenar af lika storlek och form, äro de lättare och ej så fasta, alldensund man kan föra ett hwast föremål, t. ex. en stoppnål tämligen långt in; ytan har små perer, ungefär som ett stycke twärs öfwer affuret hafseltråd.

811.
I åtta Bildershanf.

V. Köld, elände och brist på
... barn: de söka tröst ur flaskan.

Surn en blomma wifnar.

(Fortf. fr. föreg. Nr.)

Orsaken till hennes wägran, som dittills varit obekant, skulle ej länge blifwa någon hemlighet, och Anna war den första, som för fadren tillfod sin kärlek, till den fattige konstnären.

Den färe Baroneten uppsökte war unga musikens och med det lugn, som blef kan tillhöra en Engelsman, förefattade han honom att hafwa gjort den unga flickan kär i sig och uppsorbrade honom att genast lemna London. Den unge Fransmannen, som ej längre kunde beherrska sin passion, ansigte emot ansigte med en rival, fann hans anmärkingar bäraktiga och hans råd oförskämbt. Det kom till en häftig ordwärling och tapper, såsom han war, wille den unge Engelsmannen slå med Fransmannen. Denne war underläggen i konsten att skjuta och nedsköt, genomborrade af en kula i bröstet.

Den sorgliga underrättelsen meddelades den unga flickan utan någon skoningsamhet. Så när hade den dödat henne. Hwilken lycka skulle ej döden w rit? Ty när han slutligen uppwaknade från en långsamt tårande sjukdom, war hon sjuk till själen.

Kort tid derefter dog hennes far, nebböjd af ånger och smärta. Modren, det enda stödet, som war henne öfrigt, förefog sig att resa med henne. De lemnade London och England, der lycka kan ej gynnade den älskwärda flickan. De togo kosan åt kontinenten, för att finna försvöelse och lättnad. Hvem wet, tänkte den ömma modern; slutligen kan wäl denna skafning, denna opphörliga rörelse, denna ständiga wärling, som hysfelsätter den resandes öga, lindraf hennes lidande, om ej hela det. Förgäfwes! De hade genomrest Frankrike och Italien; men den starkas flickan hade blifwit kånfolös för alla yttre intryck; hon hade bibehållit sin mörka melanfeli.

— Medan för tre månader sedan kom hon hit, fortfor wärdbinnan, och sedan den tiden synes ej något tecken till förändring. Dock tyckes hon finna sig bättre här än på något annat ställe; och så har Mylady hyrt det lilla stottet der nere wid bergets fot, för att der tillbringa resten af sommaron.

Wärdbinnan wifade med fingret på ett litet hus, som war tämligen enkelt, men af en herrlig belägenhet.

— Det ligger någänting eget lyckligt i den olycka, som träffat denna unga flicka, fortfor den goda frun, ty hennes beshynerliga sjästillstånd är melanföligt och djupt och förwädder sig blott i hennes ord och i någon owanlig utswerfel af hennes kläder. Hon bär albrig en klädning utan blåa band, och när årstiden så tillåter, har hon alltid en krans af blåklint på hufwudet. När hon talar, hwilket sällan händer, talar hon blott franskyska. Tonen i hennes röst är sorglig och mild, så att den tränger till själen; hennes ord, som synes beshynerliga och osammanhängande, haf-

wa alltid någon mening för henne sjelf, och om man med uppmärksamhet hör derpå, så märker man att de äro rigtade till hennes astidna älskare. Af denna milda och lugna bärskap är wida sorgligare och mer gripande än de häftiga anfällen af raseri, tillade den goda wärdbinnan, i det hon med baksidan af handen astorkade en tår.

Denna berättelse hade djupt gripit mig. Jag kände den häftigaste längtan att återse denna unga flicka, tala med henne, och detta war hos mig ej blott nyfikenhet, det war innerligt medlidande, öm sympathi. Jag hade erfarit att hon hwarje afton wanbrade ensam omkring under ångens tråd wid flodens strand, försjunken i djupa grubberier; en fru följde henne alltid på något afstånd, af bekymmer att födra sin herrskariina. Jag bestöt att söka komma till tals med henne.

Tre dagar sedan begaf jag mig till samma ort, men hon syntes ej till. Drolig såsom en älskare, som har förfelat ett rendezvous underrättade jag mig hos min wärdbinna om den föna Engelskans hälsotillstånd.

— Det är bättre med henne, sade hon, mycket bättre,

— Har hon varit sjuk? utropade jag med mera oro i tonen, än hwad som kunde utmärka främlingen.

— Nej, ej just det, swarade denna; men samma dag, då jag berättade Er hennes historia, har hon haft ett feberanfäll. Hon hade varit ute, men kom hastigt tillbaka och ropade med barrande röst: "jag har sett honom, jag har sett honom!" Det war en dröm. Dagen derpå war hon blek och matt. Läkaren ferordnade att hon några dagar skulle hålla sig inne på sin kammare, och hon lydde utan att knota det minsta.

Jag måste erkänna, att dessa underrättelser gjorde en stor förwirring i mitt hjerta. Tydligen war jag sjelf den ofskyldiga orsaken till detta anfäll och om mig hade den unga flickan sagt: "Jag har sett honom." Jag kunde ej wäminna mig att jag mött henne så, att hon kunde warseblifwa mig. Kände hon mig, utan att jag kände henne? Hela dagen uttömde jag mig i gissningar, och om aftonen förfelade jag ej att begifwa mig till flodens strand. Det fanns, jag tyckte så ett hemligt, men werkligt band mellan denna flickas hysen och mitt, utan att jag någonsin talat med henne; det war en hemlighet emellan oss. Hwilken war denna? — Jag wäntade att erfara det.

Aftonen war mild, himmelen ren. Det war en af dessa glänfande sommaraftnar, som man så gerna tillbringar under träden, utsträckt på den gröna gräsmattan. För att för mig förforta tden, ty jag war otålig såsom en älskare, hade jag medtagit en bok, den milde, klagande Petrarka. Långe skulle jag hafwa funnit mig wäl i detta sällskap; — dock, skall jag tillstå det, jag läste ej en enda senett. Boken låg öppen för mig och ni-

na blickar sväfvade omkring i trädens djupa grönska, för att upptäcka fluggan af en flicka.

Jag väntade förgäfvat, och redan var mitt hjerta beklämt vid den tanken, att jag kanske skulle vänta ännu en dag, innan jag kunde återse henne, då jag lät mitt trötta öga hvilade på stodens vägar, som rullade förbi mina fötter. Jag hörde något röra sig bakom mig. Jag vände mig om. Der stod — Anna, med lutadt hufvud och stel blick, armarna hängande och händerna sammanknutna, i en ställning af djupt we-mod.

När jag såg på henne, förvånades jag öfver den sträta rodnad, som färgade hennes kinder, som voro så bleka den dagen, då jag för första gången såg henne. Jag ville upstå, för att hälsa på henne, men hon utsträckte armen emot mig med en vink, som bød mig vara stilla, och vid den rörelse, som jag gjorde, för att fatta hennes hand, som hon utsträckt emot mig, drog hon sig ej tillbaka. Långt ifrån att vredgas öfver det tecken till hälsning, som från min sida var ovilfrödig, hystes mig fastmer ett leende gå öfver hennes läppar, och jag vågade på den hvita handen, som hon öfverlemnade åt mig, trycka den aftningsfullaste, den kyskaste kyss.

Hon strattade ännu, men denna gång också med ögen; hon uttryckte en innerlig fröjd, hvars orsak jag var, utan att weta hvarföre. Jag förstod ingenting af allt detta och aldrig har jag för en qvinnoperson känt en sådan förvirring, som för denna enkla, hemlighetsfulla menniska. Hon sjel var det, som beröade mig berisken och gaf mig nyckeln till denna gåta.

— Jag såg Er från mitt fönster komma vägen uteser och jag har och insunnit mig. Äfven i går wille jag komma, emedan jag visste att Ni war här; men läkaren har ej tillåtit det, sade hon med ett satiriskt småleende.

Min förvåning hade nått sin höjd; jag kunde ej frambringa ett ord. Hon såg min förvirring och förklarade den efter sitt eget godsfinnande.

— Ni tycker ej illa om, att jag kommit hit, icke sannt?

— Tycker illa om, sade jag flammmande. Huru skulle ni kunna tro det? Jag stattar mig alltför lycklig att draga edra blickar till mig, emedan er egen öförtjenta uppmärksamhet gifwer mig tillfälle att betrakta Er, att beundra Er.

— Jag ser er så gerna, sade hon i det hon trädde närmare, emedan ni är så lif hon om.

Detta enda ord stigrade de moln, som lågo för mina ögon. Jag förstod allt; min lifhet med hennes älskare hade föraledt hennes förvåning och seberansfall.

Jag måste uppriktigt tillstå att den sköna Engelskans ömt rörande blickar, hennes smekande ord hade insunnit sig i min själ och der uppväckt säsänga. Jag hade inbillat mig, att jag skulle kunna blifwa den sköna lidandes tröstare; jag hade trott mig

kunna hela de sår, som en annan gifwit. De sista orden af den sköna flickan störtade mig från mina inbillningars höjd ned till verklighetens kala slätt, och, för att tala uppriktigt, detta kränkte mig djupt. Smellertid förändrades min ställning till henne, och då jag nu kände den mark, på hvilken jag stod, war det mig möjligt att göra några steg.

Den sköna Engelskan upphörde ej att betrakta mig, och jag skulle funnat vara säsäng deröfwer, em jag ej wetat att denna blick sökte en annan.

Jag prisar himlen för denna lifhet, min fröden, sade jag, i det jag antog en återhållande ställning, ty den allenast har jag att tacka för bekantskaper med en af de skönaste warelser.

— Icke sannt, jag är skön? Äfwen han sade mig det; men hans röst war mildare än eder. Han såg mig så gerna med en sådan här blåklintstrans på hufvudet; han älskade så mycket det blå . . . det är en skön färg; tycker ni ej det samma?

— Det är himlens och edra ögens färg.

— O, hvilken lycka! ropade hon i glad rörelse; äfwen detta sade han mig. Ni har väl känt honom?

— Nej, min fröden, och jag beskogar det; ty den man, som kunde ingifwa er en sådan tillgifwenhet, måste hafwa haft ädla egenheter.

— Nej, ja, sade hon, och upplyste de sköna ögenen till himlen, som hade hon wetat taga honom till vittne för samlingen af sina ord. Han war god och ädel; hans blick war så eldig; hans panna vittnade om så mycket förstånd! . . . och man har merdat honom!

Den unga flickan lutade hufvudet mot bröstet; rodnaden försvann från hennes kinder och en tår glänste i de långa egenhåren.

— Är detta också sannt, ropade jag, för att afböja hennes smärta. Är Ni säker att man ej bidragit er?

— Nej, sade hon, och skakade sorgligt på hufvudet.

— Är ni säker, att han ej en dag kan återkomma?

— Swärtem; han väntar mig der ofwan.

Och hennes ögon riktades mot himmelen.

— Olycksaliga werld, ropade jag, gripen af hästigt owilja; olycksaliga werld, som bryter den skönaste af sina blommor!

— Swad fattas er, frågade den unga flickan, träffad af wärman i mina ord. En blomma! Ni will hafwa en blomma; han wille så också, han bød mig alltså om den blomma, som jag bar i mitt skärp.

Leende sågade jag mitt öga på flickan och wille för henne förklara meningen af mina ord, som hon ej fattat. Dock jag erinrade mig hennes snämsbeshafwenhet . . . och fattade blåklinten, som hon bød mig — för mig en skön blomma, som hon walt ut den bukett, som prydde hennes barm. (Slutet följer.)

"Hamburger Correspondenten",

eller
Erobringen af de 2 danffe Kanonbaade.

I.

Ausmarsch.

Auf! auf! Kammeraten! laßt uns diese verfluchten Kanonenböte vernichten! Das wird eine Kleinigkeit sein für deutsche Helden — Hurrah! —

II.

Ankunft.

Na! Hr. Lieutenant, wie kommt man dort hinaus?

Hr. Capitain, wir müssen Schiffe haben!

Ja! das meine ich auch! nun! wir wollen die deutsche Flotte benutzen; die muß gewiß fertig sein! Hr. Lieutenant! Können Sie die deutsche Flotte von hier sehen?

Nein! Hr. Capitain!

Nun dann müssen wir die Vernichtung anschieben! wir erlauben die elenden Dänen noch einige Tage zu leben, aber: Wehe euch Dänen, wenn wir mit der deutschen Flotte kommen! Dattaillon! rechts um, Marsch! Eins, zwei, eins, zwei, Tritt, Tritt, Tritt! Sie schiessen nicht — Tritt, Tritt!

Götheborg C. Petersens officin, 1848.

III.

Heimkehr und Begegnung eines hamburgischen Correspondenten.

Hr. Capitain, das freu't mich herzlich Ihre Tapferkeit zu sehen; nun, Sie haben doch die Schiffe erobert?

Ja wohl! wenn nur die deutsche Flotte gekommen wäre, dann hätten wir gewiß 120 Mann massacrirt, und die Böte ganz und gar vernichtet! So war wie ich lebe, das ist gewiß!

Wie! tapfre Deutschen! 120 Mann massacrirt und zwei Kanonenböte — das muß gleich rapportirt werden — Adieu!

(Corfaren.)

Corfaren

No. 404.

Det er snilde Folk, de Svenskere! de forstaae at ramme Sømelet paa Hovedet!